

DE 'BENDE VAN NIJVEL', HET ONDERZOEK VAN DE PARLEMENTAIRE COMMISSIE EN DE REACTIE VAN DE REGERING

Al bijna 10 jaar spookt de 'bende van Nijvel' door het land. Waren het in het begin van de jaren '80 de overvallen en aanslagen van deze en aanverwante bendes, culminerend in het najaar van 1985 in de lugubere terreurdaden bij supermarkten die de gemoederen van velen schokten, op het einde van de jaren '80 heeft het onderzoek van de speciale Parlementaire Commissie keer op keer hun geesten verontrust met geruchtmakende verhalen over de wandaden van politie en justitie bij de opsporing van die bendes. Nu deze Commissie op 30 april jl. haar eindverslag openbaar heeft gemaakt en de Regering hierna, op 5 juni, via een uitzonderlijk uitvoerige mededeling, heeft uiteengezet welk beleid de komende jaren op het vlak van het politie- en justitiewezen moet worden gevoerd, is er eindelijk tijd voor bezinning over wat er is gebeurd en over wat er staat te gebeuren. Met dit nummer beoogt *Panopticon*, dat als geen ander tijdschrift in het land geschikt is voor de bespreking van de complexe problematiek die door de 'bende van Nijvel' en de Parlementaire Onderzoekscommissie op zo'n schokkende manier aan de orde is gesteld, een voorzet hiertoe te geven.

De eerste bijdrage aan dit nummer is van de hand van Lieven DUPONT. De bedoeling van deze bijdrage is om de Commissie in een breder juridisch en historisch kader te situeren, met bijzondere aandacht voor de bevoegdheidsproblemen waarmee zij werd geconfronteerd.

Weten welke de bevoegdheden van een parlementaire onderzoekscommissie zijn is één ding, een goed ding ongetwijfeld, maar weten hoe zo'n commissie feitelijk haar wettelijke mogelijkheden heeft gebruikt, is een ander, zeker even belangrijk ding. Want de resultaten van haar werk worden toch juist hierdoor, en door niets anders bepaald! Philip VOETS heeft het op zich genomen om, aan de hand van zijn eigen ervaringen en door herlezing van de berichten die in de voorbije jaren over de werking van de Commissie in dag- en weekbladen zijn verschenen, een persoonlijke reconstructie van de gang van zaken in haar onderzoek te vervaardigen.

Zoals onderhand bekend verondersteld mag worden, heeft de Commissie voortdurend twee heel verschillende dingen tegelijk willen doen. Enerzijds haar eigenlijke opdracht uitvoeren: de wijze te onderzoeken waarop in België de bestrijding van het banditisme en terrorisme georganiseerd wordt, anderzijds opheldering verschaffen over de identiteit van de 'bende van Nijvel'. Hierom ligt het voor de hand dat ook in dit nummer deze beide thema's ter sprake worden gebracht. Zo heeft Paul PONSAERS, die in 1986 samen met G. DUPONT bij uitgeverij EPO een doorwrochte documentatie over *De Bende* publiceerde, zich meer bepaald gebogen over het antwoord op de vraag of de Commissie, met haar eigen 'opsporingsonderzoek' naar de bende, wat meer licht heeft gebracht in het schemerduister dat dit spookachtig verschijnsel nog altijd omgeeft. Cyrille FLJNAUT

en Raf VERSTRAETEN hebben het andere thema voor hun rekening genomen, maar hierin tevens het beleidsplan van de regering verdisconteerd. Waar de eerste zich hoofdzakelijk verdiept in de bevindingen van de Commissie, in haar voorstellen en in die van de regering inzake het politiewezen, gaat de laatste uitvoerig in op de ideeën van de Commissie en van de regering omtrent de betrekkingen tussen het Openbaar Ministerie en de onderzoeksrechter in het strafrechtelijk vooronderzoek.

Cyrille FIJNAUT
Leuven, 10 oktober 1990